

[Knud Thomsen.]

jeg skal pege på, tror jeg ikke vil grave nogen grøft mellem ministeren og mig. Ministeren sagde i sit svar til hr. A. C. Normann, at han også i forholdet til u-landene og deres groende protektionisme ville sørge for at tage hensyn til redernes interesser. Jeg vil bare pege på, at den interesse, der kan være for, at varer sejler på dansk køl, er af lige stor interesse for både redere og for de mennesker, der færdes oven over kølen i enhver henseende og i enhver stilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tilskud til opførelse af svømmebassiner [af Svend Haugaard m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 131) findes i tillæg A. sp. 2621, fremsættelsen i tidenden sp. 2648).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg vil gerne straks sige, at det efter min opfattelse er en rigtig tanke, der ligger bag det fremsatte lovforslag. Der er virkelig et meget stort, udækket behov også for svømmeanlæg her i landet, og det er for lidt, der hidtil er gjort for at skabe den nødvendige forudsætning for, at børn og unge — og her tænker jeg ikke mindst på ungdommen i landdistrikterne — kan lære at svømme. Jeg er enig i, at det er en opgave, som ikke fortsat bør ligge så forholdsvis uløst, og jeg er også enig i, at det er en opgave, der må søges løst for hele landet under ét.

Når det er sagt, vil jeg dog gerne pege på,

at vi i undervisningsministeriet i de senere år har godkendt igangsættelsestilladelser til anlæg af svømmehaller ved folkeskoler i en del tilfælde. Det er imidlertid vigtigt at fremhæve, at der med hensyn til svømmeanlæg er tale om en meget betydelig opgave, der kræver både en meget stor samfundsmæssig investering og medfører meget betydelige driftsudgifter. Jeg vil derfor mene, at det er vigtigt, at vi, inden man søger at realisere opgaven, både undersøger behovet for disse anlæg landet over og de økonomiske konsekvenser for samfundet. Der må, sådan som forslagsstillerne også er inde på det, foretages en egentlig landsplanlægning til fastlæggelse, dels af, hvor de pågældende anlæg rent geografisk skal placeres, dels hvordan anlæggene skal være, først og fremmest om det skal være friluftsbassiner eller indendørs anlæg. Den undervisningsmæssige værdi og i det hele taget brugen af friluftsanlæg er som bekendt meget beskeden med det klima, vi har her i landet. Der opføres derfor også så sige udelukkende halanlæg ved skolerne i dag. Med hensyn til den geografiske placering må det nøje undersøges, hvor stort et befolkningsgrundlag det enkelte anlæg bør have.

I denne forbindelse må man med henblik på den kommende kommuneinddeling være opmærksom på, at der ikke i de kommende år, før denne kommuneinddeling ligger helt klar, opføres anlæg, der ikke naturligt kan indgå i de kommende storkommuners drift. Det ville f. eks. være meget uheldigt, hvis nabokommuner, der senere bliver sammen-sluttet til storkommuner, forinden hver for sig opfører hver sit anlæg. Det ville betyde, at den nye storkommune ville få overdækning for sit behov og ville få alt for store driftsudgifter. En rationel planlægning i tide ville måske have vist, at der kun var brug for ét måske noget større og bedre anlæg i det samlede område.

Hvad de økonomiske konsekvenser for samfundet angår, afhænger de jo dels af, hvad de enkelte anlæg koster, dels af hvor mange anlæg der er behov for, og i øvrigt også af, hvor stor interesse der rundt om i landet er hos de kommunale myndigheder, foreninger og andre initiativtagere i denne sag. Det bliver jo ifølge det fremsatte lovforslag til syvende og sidst de lokale byg-

[Undervisningsministeren.]

herrer, der skal skaffe langt den største del af anlægskapitalen.

Med hensyn til anlægsudgiften for det enkelte anlæg synes forslagsstillerne at regne med, at man kan opføre et sådant bassin med alle de faciliteter, der er peget på i lovforslaget, for 200.000-300.000 kr. Vi tror i undervisningsministeriet ikke, man kan gøre det for den pris; vi tror det ikke, efter at vi har undersøgt det så nøje, som vi kan. Vi mener snarere, at et bassin, der skal have den standard, der er peget på i bemærkningerne, vil koste mindst 500.000 kr. Nu må den højtærede Grønlandsminister ikke forstyrre forslagsstilleren, så han ikke kan høre det tal, for det var et meget vigtigt tal. Altså: jeg gentager, at et bassin af den standard vil koste mindst 500.000 kr., og hvis det er rigtigt, er det vel i høj grad tvivlsomt, om et tilskud som det, der her er foreslået, er tilstrækkeligt til at virke initiativskabende. Hvis vi går ud fra, at der er et udækket behov på ca. 400 anlæg over hele landet — og det er formentlig nok sat i underkanten — og et sådant anlæg koster 500.000 kr., skal der altså foretages en samfundsmæssig investering på i alt ca. 200 mill. kr. Dette beløb bliver betydelig større, ca. 4 gange større, altså op imod en 800 millioner, hvis disse anlæg i stedet for skal opføres som svømmehaller. Det er jo en så stor investering, at man først meget nøje må overveje, om samfundet virkelig inden for de nærmeste år kan afse et så betydeligt beløb til det pågældende formål. Der må foretages en afvejelse af dette behov med andre anlægsbehov og ønsker, som samfundet har. Det er jo nu engang sådan, at man ikke kan få opfyldt alle ønsker på én gang; man må vælge og derfor udskyde visse opgaver, hvis samfundsmæssige betydning slet ikke kan betvivles, men som ikke for tiden kan stå sig i konkurrence med andre behov. Jeg skal blankt indrømme, at vi i disse år, hvor der er mangel på klasselokaler, skolebygninger til frie skoler og meget andet, har været tilbageholdende med at give grønt lys for tildelinger til svømmeanlæg. Det gælder ikke mindst f. eks. tildelinger fra folkeskolekvotaen, hvor vi har ment, at klasselokaler trods alt måtte gå foran.

Der findes allerede, sådan som det også er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, for-

skellige andre tilskuds- og støttemuligheder til opførelse af svømmeanlæg. Efter min mening rejser det dels nogle lovtekniske problemer, som må klares, dels nogle økonomiske problemer. Det bør så vidt muligt på forhånd ligge klart, hvor stort et samlet tilskud eller lån fra det offentlige, fra forskellige institutioner eller organisationer eller i kraft af forskellige love der kan påregnes til opførelse af et anlæg. På den ene side bør tilskuds- og støttemulighederne udnyttes fuldt ud, men på den anden side må det jo da påses, at der ikke i det enkelte tilfælde bliver tale om en samlet hjælp, der overstiger forudsætningerne for de enkelte tilskudsordninger. Forslagsstillerne beskæftiger sig slet ikke med spørgsmålet om driftsudgifter ud over, at man i § 2 peger på, at et statstilskud må gøres betinget af, at driftsforholdene er godkendt af ministeriet, og at der er rimelig sikkerhed for driften. Det er imidlertid givet, at der også her vil kunne blive tale om meget betydelige beløb. Vi vil i alle tilfælde komme op på sekscifrede beløb i driftsudgift pr. anlæg. Hele denne side af spørgsmålet kræver derfor også en meget nærmere vurdering.

Jeg er selvsagt særdeles villig til i det udvalg, der velsagtens bliver nedsat, at bidrage til belysning af de mange store praktiske og økonomiske problemer, som dette forslag rejser. Selve forslaget sigte, at give svømningen bedre vilkår, kan jeg selvfølgelig kun være enig i.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Haugaard): Ja, jeg vil da først gerne sige tak for den velvilje, som jeg synes jeg kunne spore i ministerens tale, selv om jeg nok synes, at der måske var oprullet lidt større perspektiver ud over fremtiden, end jeg egentlig havde tænkt mig det. Jeg tror, man kan tage det forholdsvis roligt, og jeg vil nødig, at disse voldsomme perspektiver, som vi her hørte om, de 200 mill. kr., skulle ligesom give en fornemmelse af, at det her, det går ikke, og så må vi holde os tilbage. Jeg tror, vi kan tage det lidt roligt og altså sætte noget i gang, som jeg her har foreslået det, uden at det skal blive det helt store på én gang, bare der altså kommer et skred i den rigtige retning.

Ministeren sagde, at det var en rigtig tanke, og jeg mener, den er så rigtig, at den

[Svend Haugaard.]

for så vidt anbefaler sig selv, så det ikke skulle være nødvendigt at sige så forfærdelig meget mere om det. Men når der bliver spurgt, om man kan bygge til den pris, som jeg har nævnt, så ved jeg godt, at der ligger væsentlig højere tal. Min store interesse for svømmebassiner stammer imidlertid fra en skole, jeg har haft med at gøre i en lang år-række, og hvor vi for nogle år siden byggede et ganske vist lidt primitivt bassin, men dog af størrelsen $12\frac{1}{2} \times 25$ m, de internationale mål, og nu tør jeg næsten slet ikke nævne tallet, for så tror ministeren vel næppe, det kan være rigtigt, men vi lavede altså virkelig et brugbart bassin, som har lært foreløbig adskillige hundrede mennesker at svømme, og dette bassin kostede godt og vel 40.000 kr. Jeg ved godt, at priserne er steget en del siden, og jeg ved også godt, at dette bassin var mere primitivt, end man normalt vil lave offentlige bassiner; men jeg føler mig fuldkommen sikker på, at hvis man får rationaliseret, hvad angår bygning af bassiner, både med rensningsanlæg osv., så kan de meget store beløb, man i dag ofrer på bassiner, sættes ganske væsentligt ned. Altså det er ikke bare et spørgsmål om store kvaliteter og omfang osv., men også det, at man vil være i stand til at bygge billigere, end man gør det i dag, hvis man rationaliserer. Også hvad driftsudgifterne angår, er jeg fuldstændig klar over, at det er et stort problem, og det er også en af årsagerne til, at jeg hæfter mig mere ved friluftsbassiner end ved indendørsbassiner, fordi netop indendørsbassiner har de meget store driftsudgifter, hvad der ikke er tale om med udendørsbassiner. I det bassin, jeg nævnte, fra St. Restrup gjorde vi den erfaring, at vore islandske og finske elever altid kunne svømme, når de kom der, mens derimod de danske havde noget sværere ved at holde sig flydende; når der var gået 2-3 uger, var også de danske med, og i hvert tilfælde i løbet af sommeren havde de lært det.

Spørgsmålet udendørs- eller indendørs-

bassiner blev nævnt, og det blev sagt, at man skulle have undersøgt, hvad det var man burde have; jeg forstår godt, at kommunerne og skolerne skal se på det spørgsmål, men jeg føler mig overbevist om, at et udendørsbassin i de 3 måneder, man kan anvende det om sommeren, i hvert tilfælde er nok til, at børnene og de unge kan få lært at svømme, og det må da i første omgang være det vigtigste. Jeg føler mig også overbevist om, at selv om man har et indendørsbassin, det meget dyrere i anlæg og i drift, vil der være mange mennesker, der i den sommertid, hvor solen dog alligevel skinner noget, så afgjort vil foretrække et friluftsbassin, og da det samtidig er det billigste både i anlæg og i drift, så finder jeg, det er rigtigst, at vi i første omgang interesserer os stærkt for disse spørgsmål, sådan at vi kan få landet dækket med dem, samtidig med at vi lidt langsommere udbygger med egentlige haller.

Det er ikke nødvendigt her at pege på, hvor umådelig sund denne sport er, og hvor nyttig den er med hensyn til at kunne hjælpe både sig selv og andre i givne situationer. Vi kan tænke på Haderslev Damkatastrofen og meget andet, og vi skulle meget gerne nå til, at det var noget ganske selvfølgeligt og ligetil, at ethvert menneske kan svømme og i en given situation kan hjælpe andre. Naturligvis vil det være det bedste, om man — og det er ønskemålet på længere sigt — var i stand til at kombinere et friluftsbassin til den 3-4 måneders sommer, vi har, med et indendørsbassin; men som nævnt vil jeg altså foretrække, at vi nu sætter det i gang med de udendørs bassiner og så i større byområder, eventuelt også i større kommuner i kommuneskoler, følger det op med indendørs. Jeg synes, det er ganske naturligt, at man de steder, hvor man overvejer at bygge en ny gymnastiksal, spekulerer på, om det ikke var rimeligt at lave et svømmebassin fremfor en ekstra sal.

Udgifterne, ja vel, de er der, det er rigtigst; jeg kan ikke opgive nogen statistik. Jeg

[Svend Haugaard.]

tror ikke, at de 200 mill. er noget, vi sådan skal investere lige i de allerførste år, men jeg er da parat til at sige, at man kan drøfte, om man skulle maksimere det beløb, der foreløbig skulle afsættes, indtil den landsplanlægning, som vi åbenbart er enige om, blev gennemført. Men jeg vil nødigt vente med at støtte alle de initiativer, der er parat rundt omkring i kommunerne, hvis bare de får de 50.000 kr. i grundbeløb — jeg vil nødigt bremse dem så længe, som man skal vente på denne landsplanlægning, og jeg ser ikke, at der er noget galt i, at man gennemfører denne lov nu og samtidig igangsætter en landsplanlægning, som kan tage noget længere tid. Der er ikke i og for sig deri en forkert investering. Der er jo taget dækning for det, idet det er foreslået, at man kan nægte tilskud, hvor det skønnes, at behovet er dækket, samt at der skal gives kommunegaranti til sikring af en kontinuerlig drift.

Jå, det er sådan set det, jeg har at sige i denne forbindelse. Hvad angår de andre tilskud, som ministeren nævnte, er det meget små beløb, det drejer sig om, og det er, så afgjort, når det gælder tipsmidlerne, de større kommuner, der har fået disse tilskud, mens de mindre kommuner har været henvist til de 6.000 kr., som jo ikke er fulgt med prisniveauet igennem mange, mange år, og som i dag ikke er i stand til at animere til at sætte nyt initiativ i gang.

Jeg vil gerne opfordre ministeren til, at man sammen med landsplanlægningen udarbejder planer til standardanlæg med tekniske anvisninger og med tegninger. Det er jo rigtigt, at en række lokale håndværkere og ingeniører ikke er specialister på disse områder, og jeg tror, det vil være en meget stor hjælp for dem, hvis ministeriet vil lave sådanne planer. Endvidere tror jeg, det ville være rigtigt, om man så nærmere på en teknisk udformning af rensningsanlæg. Det er et område, som kun ganske få firmaer er i stand til at klare. Jeg har indtryk af, at konkurrencen på dette område måske ikke er så stor, som den skal være, for at man kan få det gjort billigt, og jeg tror også, det er et spørgsmål, som vi skulle se nærmere på i et udvalg.

Jeg er klar over at ikrafttrædelsesdatoen er lidt for optimistisk ansat i forslaget, men

derudover vil jeg gerne sige tak til ministeren for den velvilje, han udtrykte.

Jørgen Peder Hansen: Med baggrund i den betydelige interesse, vi i socialdemokratiet har for at medvirke til at skabe de bedst mulige bade- og svømmeforhold for befolkningen, vil jeg gerne tilsige mit partis velvillige medvirken til en grundig udvalgsbehandling af det foreliggende forslag.

Også vi anser det for en væsentlig ting, at der stilles bade- og svømmemuligheder til rådighed for befolkningen, så denne i videst mulig udstrækning får lært kunsten at svømme. Som det allerede har været nævnt, er der sikkert nok et betydeligt behov for at få etableret svømmeanlæg mange steder rundt omkring i landet. Ifølge lovforslaget påregner man, at der årlig skal etableres ca. 25-35 anlæg, indtil behovet engang er dækket, og dette tal forekommer ikke helt urimeligt. Der har jo nu vist sig at være visse meningsforskelligheder med hensyn til etableringsomkostningerne, og jeg må erklære, at heller ikke jeg føler mig helt sikker på, at de 200.000-300.000 kr. i anlægsomkostninger, der står nævnt i bemærkningerne, skulle kunne holde stik. Jeg har forsøgt at tale med måske ikke en specialist, men i hvert fald en sagkyndig omkring disse spørgsmål, og han har over for mig sagt, at beløbet i hvert fald meget nemt ville kunne blive fordoblet, måske endda blive lidt højere endnu, men det afhænger selvfølgelig af, hvilke krav man stiller til de anlæg, man vil etablere. Jeg har på fornemmelsen, at man oppe i St. Restrup måske har fået sat eleverne i sving med at grave og gøre ved for at kunne etablere et anlæg til 40.000 kr. Det tror jeg ikke er et tal, vi kan anvende ved behandlingen af det foreliggende lovforslag.

I øvrigt er det min opfattelse, at lovforslaget ganske særlig egner sig til en grundig drøftelse i et kommende udvalg; der melder sig jo mange problemer, som jeg i hvert fald for mit vedkommende gerne vil have lejlighed til at kigge nærmere på. Jeg ser således, at forslagsstillerne selv anser det for ønskeligt, at der foretages en landsplanlægning af kommende svømmeanlæg. Nu var hr. Svend Haugaard inde på, at et sådant ønske ikke skulle stille sig i vejen for, at man gik i gang med at etablere anlæg af

[Jørgen Peder Hansen.]

forskellig art. Jeg mener, det er meget væsentligt, at vi, når vi står midt i en ændring af vor kommunale struktur, tager dette i betragtning og får en planlægning ligesom set i fugleperspektiv.

Jeg kunne også godt tænke mig at få nærmere oplysning om, hvorvidt det er rigtigt at lægge hovedvægten på anlæg af svømmebassiner, således som det forekommer mig at forslagsstillerne har gjort det, og som det i øvrigt også blev udtalt her fra talerstolen for et øjeblik siden at man ville. Jeg er overbevist om, at der er en meget betydelig interesse for egentligt halbyggeri til svømmeanlæg. Et sådant anlæg kan anvendes hele året i modsætning til de åbne bassiner; det er med andre ord et spørgsmål om at afveje udnyttelsesgraden med anlægsomkostningerne, og også det må vi kigge nærmere på.

Er det rigtigt, at der er sådan en interesse, bør vi formentlig også endnu en gang overveje tilskudsprincippet, således at vi sikrer os, at der i loven virkelig ligger en tilskyndelse til at gå i gang med projekter af denne art.

I øvrigt kunne jeg også tænke mig at få en drøftelse i et udvalg af, i hvor vid udstrækning det bør være undervisningsministeriet, der er med inde i det administrative billede. Svømmeanlæg til almindelig offentlig anvendelse forekommer mig principielt at være undervisningsministeriet mindre vedkommende. Jeg kunne forestille mig, at man i ministeriet i særlig grad er interesseret i at etablere anlæg, hvor der samtidig er tale om at varetage egentlig undervisningsmæssige interesser. Dette skal forstås på den måde, at jeg regner med, at man fra undervisningsministeriets side særlig vil være interesseret i at anvende de kvotaer, man nu engang har til rådighed, på formål, der først og fremmest tjener undervisningen.

Som det fremgår af, hvad jeg her har sagt, er vi i mit parti stærkt interesseret i at få belyst en række problemer i et udvalg, og denne interesse skal tages som et udtryk for, at vi i socialdemokratiet vil være dybt interesseret i, at svømme- og badeforholdene for befolkningen forbedres betydeligt i de kommende år, men at vi gerne ser, at de mange penge, der skal anvendes, udnyttes

på den mest hensigtsmæssige måde; herom tror jeg at vi alle kan være rørende enige.

Raunkjær: Det at kunne svømme anses for overordentlig værdifuldt både set fra et idrætsligt og et sikkerhedsmæssigt synspunkt; således anførtes det kort og godt i et cirkulære fra undervisningsministeriet af 10. maj 1939. Det synspunkt har stadig gyldighed, og det er derfor rimeligt at se på problemerne omkring svømning og badning, som der er lagt op til her i dette lovforslag.

Som det anføres i fremsættelsen, sker der også en stadig udbygning af nettet af svømmebassiner og svømmehaller, men det, der har fået hr. Svend Haugaard til at springe i bassinet, er, at han synes, det går for langsomt, og gennem forøgede tilskud fra det offentlige vil han prøve at sætte mere gang i arbejdet.

Gennem det daglige avisstudium vil man dog erfare, at der mange steder er planer om at bygge svømmebassiner, og når det skrider langsomt frem, ja, så er det jo, fordi det er en kostbar historie for det første at bygge bassiner, men for det andet at drive virksomheden, da der nødvendigvis må stilles ret strenge sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige krav, og på grund af de klimatiske forhold foranstalter man jo de fleste steder mulighed for opvarmning af vandet. Det ideelle ville jo være, om man kunne nå frem til, at bassinet kunne få en overbygning, der let kunne pilles ned og sættes op igen. Om sommeren er det jo mest tiltalende at være i fri luft og i solskin, men om vinteren ville det være godt med tag over, så bassinet kunne benyttes året rundt.

Men forinden man går i gang med at opføre et svømmebassin, må man gøre sig klart, at hvis vi gennemfører loven efter de retningslinjer, der er skitseret, med forhøjelse af tilskuddet fra 6.000 kr. til 50.000 kr., har man påtaget sig ret store forpligtelser, og det ville jo være uheldigt, om man foregøglede folk fra de lokale områder noget andet.

Men som der i fremsættelsen er gjort opmærksom på, og som ministeren nævnte det, er der mulighed for ydelse af lån og tilskud til opførelse af svømmebassiner efter de nugældende regler, og i den lovgivning, vi arbejder med for tiden, både i tipsloven

[Raunkjær.]

og loven om fritidsforanstaltninger, er der planer om støtte på forskellige måder. Vi bør måske i et udvalg se på, om det i det hele taget er nødvendigt med en selvstændig lovgivning på dette område.

Men det at lære at svømme er godt, og vand har jo i det hele taget en egen magisk dragende virkning. Vi ser det jo med de små drenge og piger, der altid sigter mod de største vandpytter, selv med risiko for at vade støvlerne over. Når sommervarmen melder sig, drages menneskene ud til åer og søer og til havet, og selv mosehuller og mergelgrave bliver benyttet til en tiltrængt afsvaling, desværre ofte med skæbnesvangert udfald. Hver sommer må vi erfare om drukneulykker, som måske kunne have været undgået, hvis vi havde haft flere svømmebassiner. Der er eksempelvis planer om opførelse af svømmebassiner både i Hvide Sande og Thyborøn, vel nok ud fra forskellige motiver, selv om de områder har naturlig adgang til vand på begge sider. De naturlige områder er jo ikke altid egnede til at lære at svømme i, men man må jo mene, at det vil være meget gavnligt for fiskerne at kunne svømme, når man tænker på de farefulde omgivelser, de daglig befinder sig i, og det må med rette kunne højdes, at blot én fisker kan reddes ad den vej, så har den fælles indsats ved opførelsen af et svømmebassin båret lønnen i sig selv. Det kan vel heller ikke bortforklares, at når man slap så godt fra skibskatastrofen ved „Skagerak“s forlis, var grunden den, foruden den glørværdige helikopterindsats, at skolebørnene fra Rask Mølle havde fået svømmeundervisning og var fortrolige med det våde element.

Mange, både børn og voksne, tilbringer mange fornøjelige og lærerige timer i svømmebassiner, og jeg mener, at vi af forskellige grunde fortsat bør støtte en udbygning af det net af bassiner, der findes ud over landet. Men vi bør se på i et udvalg, om det er nødvendigt med en selvstændig lovgivning, og det vil vi fra venstres side medvirke til.

Gerda Møller: Det er jo rigtigt, som det er sagt både af ministeren og af flere ordførere, at der kan være mange ting i forbindelse med dette lovforslag, som man kom-

mer til at se på i det udvalg, der formentlig bliver nedsat; jeg tænker her både på planlægningen under hensyn til kommunesammenlægningerne og på, om der skal være standardbassiner, og om det beløb, som er angivet af forslagsstillerne, er det rigtige.

Men når det er sagt, vil jeg da også godt sige, at den tanke, der ligger bag ved det foreliggende lovforslag om at give tilskud til oprettelse af svømmehaller, for at så mange som muligt kan få lejlighed ikke alene til at bade, men til at lære at svømme, den kan vi fra det konservative folkepartis side tilslutte os. Vi lever jo i et land med en meget lang kystlinje, hvor der er rige bademuligheder, men hvor ikke desto mindre et forbløffende lille antal både af børn, unge og voksne er i stand til at klare sig, hvis de kommer ud for en vanskelig situation.

Som det er nævnt her, er der i det cirkulære, der blev udsendt af undervisningsministeriet i 1939, pålagt alle skoler en pligt til at gennemføre svømmeundervisning, hvis der i nærheden af skolen findes egnet badeplads; men vi ved jo, at mange skoler på grund af deres beliggenhed ikke er i stand til at opfylde denne pligt, og selv om mange af disse skoler i sommerferien får etableret en slags svømmeundervisning for deres elever, så ved vi jo også, at den lange afstand og afbrækket med elevernes ferier gør, at det er vanskeligt at opnå et tilfredsstillende resultat.

Vi ved, at der rundt om bygges mange svømmehaller og svømmebassiner, men vi ved også, at den ordning, vi har i øjeblikket, ikke giver den helt rette tilskyndelse. Det er jo det, det foreliggende lovforslag skulle gå ud på, selv om vi altså må sætte et spørgsmålstegn ved, om det beløb, der agtes stillet til rådighed, er stort nok. Hvis der er et rimeligt ønske om at få etableret svømmeundervisning og dermed et bassin, ja, så skulle der altså ifølge forslagsstillerne være en mulighed.

Det, der er tale om her, sådan har jeg i hvert fald forstået lovforslaget, er først og fremmest et mindre svømmebassin, altså ikke en hal, heller ikke et svømmebassin, der har det, man kunne kalde de sportslige mål for dyrkning af konkurrencesvømning, men simpelt hen et svømmested, et bassin, hvor unge og voksne kan få adgang til at lære at svømme. Det tror jeg i hvert fald

[Gerda Møller.]

vil være til gavn; jeg tror, at mange af de unge, der befinder sig på højskoler og andre skoler, og også de værnepligtige, af hvilke forbløffende få har adgang til på landets kaserner at lære at svømme, vil få gavn af loven, hvis den bliver til virkelighed. Det er jo ikke noget dyrt forslag, som det foreligger, og også derfor kan jeg sige, at vi fra det konservative folkeparti vil tilsige det en velvillig behandling.

Svend Lund: Det er rigtigt, som ordføreren for forslagsstillerne gør opmærksom på, at det statstilskud på 6.000 kr., der kan gives til opførelse af svømmebassiner, er betydningsløst; men jeg synes heller ikke, at det tilskud på 50.000 kr., der her stilles forslag om, kan have nogen større betydning med hensyn til at animere kommunerne til at bygge friluftsbassiner.

Jeg er i Silkeborg formand for et kommunalt udvalg, der bl. a. har til opgave at bygge et sådant bassin. Anlægsudgifterne til dette 50 m bassin med springtårn og omklædningsbygning og tekniske installationer er anslået til 1,5 mill. kr., og jeg tror ikke, at det, at vi vedtager en lov, som giver 50.000 kr. i tilskud, vil animere kommunen til at sætte dette arbejde i gang. Opførelsen af dette friluftsbassin er blevet udskudt, fordi kommunen ingen muligheder har for at skaffe pengene; pengene skal bruges til andre og for tiden mere samfundsgavnige arbejder.

Jeg giver hr. Svend Haugaard ret i hans betragtning, at vore søer og åer stadig bliver mere og mere forurenede, og de fleste steder er det direkte sundhedsfarligt at bade i dem. Det ville derfor være gavnligt, hvis der rundt om i landet efter en nærmere planlægning for behovet oprettedes sådanne svømmebassiner med tilhørende rekreative områder, hvor såvel skolebørn som andre under betryggende forhold kunne lære at svømme. Hvis staten skal ind på at give større tilskud, må man også sikre sig, at de oprettede friluftsbade får en vis standard og størrelse, så de kan dække behovet i det område, hvor de placeres. Jeg er betænkelig ved det faste tilskud, der kan give anledning til at slække på de tekniske installationer til rensning af badevandet og til opvarmning af badevandet i for- og efter-

sommeren; dette sidste vil efter min formening være gavnligt, idet man derved kan forlænge badesæsonen.

Der stilles i dag store krav til kommunerne på det kulturelle område, og rundt om rejser sig jo også kravet om kunstfrosne skøjtebaner, hvor ungdommen kan dyrke denne sunde form for vinteridræt og børn i tryghed kan løbe på skøjter og spille ishockey, i stedet for at denne sport som nu mange steder foregår på mergelgrave, på moser og på søer; vi ved jo, at det hvert år medfører mange ulykker.

Jeg tror, at alt skal ses i et hele i det udvalg, der nu bliver nedsat, også hvad angår vinteridrætten og anlæg af de nævnte baner, og jeg kan derfor anbefale, at man drøfter sagen nærmere i det udvalg, som sikkert bliver nedsat.

Inger-Lise Bech Hansen: Jeg kan på mit partis vegne give forslagsstillerne ret i, at svømning ikke blot må anses for at være, men er overordentlig værdifuld, ikke blot som idræt, men også og især af sundheds- og sikkerhedsmæssige grunde, således som det da også er udtrykt i undervisningsministeriets cirkulære af 10. maj 1939. Der er da også i lov om folkeskolen givet hjemmel til, at alle elever i folkeskolens ældste klasser, såfremt det kan lade sig gøre, får svømmeundervisning, ja, kommunerne kan endda indlægge denne undervisning i undervisningsplanen på et langt tidligere klassetrin.

Badeforholdene ved vore strande er for ringe, især omkring storbyerne, og det er lovmæssigt bestemt, at vandet skal undersøges og godkendes af sundhedsautoriteterne, før det må benyttes til svømmeundervisning. Jeg er ængstelig for, at kommuner med snavset vand ved deres strand vil anlægge svømmebassiner og på den måde lade hånt om rensning af vandet ved vore kyster; på den måde vil loven blive en sovepude i stedet for at blive initiativfremmende.

For at gøre det muligt at give svømningen den rette placering i undervisningen og i øvrigt fremme badning og svømning som den sunde idrætsudøvelse og fritidsbeskæftigelse, den fra alle sider anerkendes at være, har det været påkrævet på anden måde at skabe betingelser herfor, og det er blevet

[Inger-Lise Bech Hansen.]

gjort ved opførelse af svømmehaller og indretning af svømmebassiner. Omkostningerne herved er imidlertid af en sådan størrelsesorden, at det kun kan gennemføres ved tilskud på forskellig måde. De hidtil gældende regler for ydelse af tilskud har imidlertid været sådanne, at tilskuddet ikke var tilstrækkeligt til, at kravet om udøvelse af svømmeundervisning blot i nogen grad har kunnet opfyldes.

Det initiativ, som forslagsstillerne har taget med det foreliggende lovforslag, er derfor i sig selv rosværdigt. Jeg er helt enig med forslagsstillerne i, at der fra statens side må ydes en betydelig større økonomisk indsats end hidtil, men jeg tror ikke, at lovforslaget i den foreliggende form, hvor hovedvægten udtrykkeligt lægges på indretningen af svømmebassiner, vil have den tilsigtede virkning. For mig er problemet et helt andet end det at øge tilskuddet til indretning af svømmebassiner. Det ville have været af langt større værdi, såfremt man var kommet med et forslag til en effektiv, landsomfattende planlægning med henblik på behovet for svømmehaller og derefter gav tilskud af virkelig betydning til disse. For min skyld må svømmebassinerne gerne fortsat nøjes med det tilskud, eventuelt pristalsreguleret, der allerede nu kan opnås; der er dog ikke mindre end 7 instanser, man i forskellige situationer kan anmode om tilskud og om rentefri lån med kommunegaranti på favorable afdragsvilkår.

Jeg vil gerne nærmere begrunde, hvorfor jeg principielt tager dette standpunkt. Nyten af friluftsbassiner er stærkt overdrevet; de er ude af drift de 7 af årets 12 måneder, og hertil kommer, at det danske sommerklima er yderst lunefuldt. Der er jævnlig sommermåneder, hvor det kun på 12 af månedens 30 dage er forsvarligt at lade børn tage svømmeundervisning i fri luft. Friluftsbassinerne kan nok være brugelige til bådning, men da begyndere meget ofte ikke får bevægelighed nok i vandet og en del af tiden kun opholder sig delvis i vandet, kan der ikke blive tale om nogen som helst form for effektiv svømmeundervisning. Hertil kommer, at ca. 2 af de ca. 4 måneder, friluftsbassinerne er anvendelige, falder i skolernes ferie. I undervisningsministeriets cirkulære hedder det, at i den tid af året,

da svømmeundervisningen kan øves, bør gymnastiktimerne i de pågældende klasser; når vejret tillader det, benyttes til svømmeundervisning; og det gælder både drenge og piger. Hvor effektiv kan denne svømmeundervisning blive i et friluftsbassin? Der bliver knap 8 uger før sommerferien med 2 ugentlige timers gymnastik og boldspil à 50 minutter. Herfra går tiden frem og tilbage mellem skole og bassin samt de dage, vejret ikke tillader svømmeundervisning.

Forskellen på værdien af friluftsbassin og svømmehal illustreres tydeligt ved sammenligning af to ellers hver for sig udmærkede skolevæsen. I det ene er der 7 skoler, 1 hal og 1 friluftsbad. Hallen bruges fortrinsvis af børn fra den skole, den er knyttet til, 3 skoler i kommunen er alene på grund af afstanden afskåret fra svømmeundervisning, mens 3 skolers børn kan få undervisning i friluftsbassinet de førnævnte ca. 8 uger før og 8 uger efter sommerferien, såfremt vejret tillader det. Det andet skolevæsen har 15 skoler, og samtlige børn fra 4. klasse og opefter får svømmeundervisning, fordelt på hele skoleåret, i 2 haller.

Jeg vil gerne gentage, at der er udvist et rosværdigt initiativ fra forslagsstillerne side, navnlig med henblik på bådning og fritidsbeskæftigelse, men skal henstille, at lovforslaget henvises til videre behandling i et udvalg med henblik på for det første at få bygget svømmehaller fremfor bassiner, især i storbyerne, for det andet at få samlet alle tilskud og lån under én styrelse til forenkling af administrationen, for det tredje at få skabt mulighed for tidssvarende tilskud til bassiner og for det fjerde, og ikke mindst, at få foretaget en undersøgelse af de økonomiske muligheder. Derved vil loven blive givet et realitetsbetonet indhold.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Haugaard): Ja, jeg kan igen takke for, synes jeg, velvilje fra alle sider; i hvert tilfælde er det da sådan, at man er indstillet på at gå videre i et udvalg med sagligt arbejde med tingene.

Jeg skal slet ikke gå i enkeltheder, men når der er udtrykt tvivl om, hvorvidt det beløb, jeg har nævnt, 200.000-300.000 kr., kan holde, vil jeg blot sige, at der udtrykkeligt i bemærkningerne er peget på det som et mindstebeløb, men at det i reglen vil gå

[Svend Haugaard.]

meget højere; der står også, at hvis man tænker på et større bassin med soppebassin og springtårn osv., vil beløbet i hvert tilfælde blive tre-firedoblet, så vi er altså ikke væsentligt uenige. Jeg har bare villet pege på, at man i særlige situationer har en mulighed for at skrabe noget af udstyret væk på en sådan måde, at man til den billige pris får et bassin, der i hvert fald er brugeligt, og det vil jeg anbefale, fremfor at man venter alt for mange år, til man måske får råd til at lave det store, flotte bassin.

Til hr. Jørgen Peder Hansen kan jeg sige, at vi selvfølgelig skal udnytte pengene hensigtsmæssigt. Netop derfor skal vi altså se på en rationalisering af dette byggeri, og dér tror jeg vi kan nå umådelig meget også med hensyn til at komme ned i pris.

Venstre mener, at det er et spørgsmål, om det er nødvendigt med en selvstændig lovgivning; det tror jeg absolut det er. Jeg er absolut tilhænger af, at de beløb, der skal gå til noget sådant, er noget, man, når man opfylder visse krav, har ret til at få fra en offentlig institution, og ikke noget, man skal ansøge om at få, f. eks. af tipsmidlerne. Jeg tror, der bliver en bedre fordeling ud over landet og ikke mindst til landets mindre kommuner, hvis det sker f. eks. igennem undervisningsministeriet, hvis det nu altså skal fortsætte dér.

Fru Gerda Møller mente, at der blot skulle laves bassiner til at lære at svømme i, men det var ikke de sportslige mål, der var tale om; jo, størrelsen $25 \times 12\frac{1}{2}$ m opfylder netop de sportslige mål.

Til hr. Svend Lund kan jeg sige, at selv om de 50.000 kr. ikke animerer den pågældende kommune, så er der ikke først og fremmest tænkt på de dyre anlæg til 11½ mill. kr. — de får jo netop af tipsmidlerne, som de andre ikke får — men der er tænkt på de kommuner ud over landet, hvor de 50.000 kr. ud af et beløb måske på 300.000-400.000 kr. virkelig er en spore til, at man tager fat; så er man i gang, og så ruller det, og det er det, vi skal have det til.

Må jeg så lige sige til sidst, at når liberalt centrum mener, det ligger helt klart, at det skal være svømmehaller, så tvivler jeg på, at man rigtig har set, hvordan ungdommen tumler sig i sommermånederne i de friluftsbassiner, der er dels i kommunerne, dels ved

skoler rundt omkring, og hvor det viser sig, at børnene og de unge trodser det danske vejr og virkelig får lært at svømme; og det er jo det, det drejer sig om her; jeg kan ikke se, at man skal vente med at lave noget, der virkelig er brugbart til at lære ungdommen at svømme, fordi vi ikke i øjeblikket har råd til det bedste. Det er naturligvis det rigtige, at vi får begge dele, men der er ikke noget galt i, at man begynder med nogle friluftsbassiner til at lære ungdommen at svømme i og efterhånden får råd til at gå videre med også at få svømmehaller. Må jeg så til sidst sige, jeg glæder mig ud fra den velvilje, der er givet udtryk for, til det udvalgsarbejde, der kommer.

Undervisningsministeren (*K. B. Andersen*): Jeg skal ikke komme med mange bemærkninger. Det er jo naturligt, at først og fremmest ordføreren for forslagsstillerne har taget stilling til en hel del af de fremførte synspunkter. Men når hr. Svend Haugaard siger, at det nok er lidt større perspektiver, jeg peger på end tænkt, så vil jeg dog gerne sige, at der lå jo meget nøgterne beregninger til grund for de 200 mill. kr., og det er derfor, jeg synes, det er rigtigt, at vi får set på sagen i et udvalg. Man kan altid diskutere, hvilke opgaver en regering har i forhold til et medlemsforslag; men der er i hvert tilfælde én opgave, man har, og det er at prøve med den sagkundskab, der nu kan skaffes frem, og som ønskes frem, at belyse spørgsmålet bl. a. økonomisk så godt som muligt, og jeg tror som sagt, det er meget vigtigt, at vi i udvalg får set på disse ting.

Når hr. Svend Haugaard nævner, at et bassin som det, hvor han og andre i nærheden deraf plejer at tumle sig om sommeren, kan bygges for 40.000 kr., så er jeg ikke helt sikker på, at det er et bassin med det udstyr i retning af toilet- og bade- og omklædningsforhold, som forslagsstillerne selv peger på. Jeg tror nok, det er mere realistisk, når hr. Svend Lund nævner beløbet 1,5 mill. kr.; bevares det var et anlæg, vi nok kunne høre var over den standard, der var peget på her, men jeg synes altså, det må være rigtigt, at vi fra ministeriets side bidrager til i udvalget at belyse dette her så godt som muligt. Man kan også tale økonomi på anden måde i forbindelse med

[Undervisningsministeren.]

dette forslag. Selv en beskeden vurdering af den årlige investering f. eks. i 30 bassiner — ikke den årlige statsudgift, men den årlige investering — vil give et beløb af omtrent samme størrelsesorden som det, vi i det hele taget bruger til statslån til højskoler, landbrugsskoler, friskoler og efterskoler, altså hele dette felt. Jeg siger det, fordi selv om dette forslag ser uskyldigt ud, så skal det jo altså både økonomisk og kvotamæssigt ind og slås med de opgaver, vi sidder og siger nej til, i retning af skolebyggeri; det perspektiv er jeg jo nødt til at se det i, og det er det, jeg synes vi skal drøfte i udvalget.

Der er en lille ting, jeg bare for en ordens skyld vil sige, men det er ikke nødvendigt at drøfte det her. Forslaget foreslås givet, om jeg så må sige, tilbagevirkende kraft fra den 1. januar, det vil sige, at der skal bruges midler i dette finansår, som der ikke er anvist dækning for; men det må vi vel også drøfte i udvalget. Hvis det bliver beløb af den størrelsesorden, jeg tænker på, så har jeg dem altså ikke; det må vi drøfte i udvalget; eventuelt kan fristen jo altid udskydes til det kommende finansår.

I øvrigt ville det vel være rimeligt, hvis der bliver nedsat et udvalg, at vi prøvede at tage ud at se på nogle af de eksisterende anlæg — det synes jeg netop her ville være helt rimeligt — både lidt større og lidt mindre anlæg. Og det ville vel også være rimeligt, om forslagsstillerne på en sådan tur inviterede os til at hoppe i og få del i de svømmeture, der er beskrevet så malende heroppefra.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om ferie med løn. (Omlæg-

ning af grundlaget for beregning af feriegodtgørelse m. v.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Forhøjelse af sygedagpenge, medlemskontingent for bidragydende medlemskab m. v.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Skræppenborg-Nielsen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage initiativet til at orientere de værnepligtige om vilkårene for aftjening af værnepligt ved civilt statsarbejde på samme måde, som de værnepligtige i dag af ministeriet orienteres om forholdene ved hjemmeværnet?“

Medlem af folketinget Haunstrup Clemmensen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvornår agter ministeren at fremsætte forslag om de regler, der skal gælde for beskatning af indkomst erhvervet i 1967?“

Medlem af folketinget Skræppenborg-Nielsen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Billiger ministeren, at politiets efterretningstjeneste aflægger besøg på højskoler og stiller spørgsmål om, hvilke film der forevises for eleverne?“

Medlem af folketinget Henry Christensen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren ikke, at der efterhånden har vist sig så mange vanskeligheder ved momsens gennemførelse den 3. juli, at regering og folketing bør overveje en udsættelse?“

De nævnte spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 9. maj kl. 14 med følgende dagsorden:

[Første næstformand.]

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om kirken i Grønland.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om sygeplejersker.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af postloven.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om pensionering af civile funktionærer, håndværkere og arbejdere ved hæren og søværnet m. v.

7) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om foranstaltninger mod forskelsbehandling inden for international skibsfart og

forslag til lov om begrænsning af danske rederes adgang til at afgive oplysninger til udenlandske myndigheder.

8) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om tilskud til opførelse af svømmebassiner [af Svend Haugaard m. fl.].

Med hensyn til tingets arbejde i øvrigt i den kommende uge henviste første næst-

formand til den ugeplan, som snarest ville blive omdelt.

Mødet hævet kl. 14⁴³.

63. møde.

Tirsdag den 9. maj kl. 14.

Formanden: I skrivelse af 8. d. m. meddeler kirkegårdsinspektør Jens Jensen, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget Peter Nielsen fra den 5. d. m. tilståede orlov.

I skrivelse af 8. maj anmoder handelsministeren og ministeren for nordiske anliggender samt europæiske markedsanliggender om, at han onsdag den 10. maj må få lejlighed til at afgive en redegørelse i folketinget om den markedspolitiske situation.

Udvalget angående forslag til lov om efterskoler har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Niels Helveg Petersen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren oplyse, hvorledes den af Københavns kommune planlagte bygelse på Vestamager vil påvirke behovet for statslige trafikinvesteringer i Københavnsområdet i forhold til trafikinvesteringerne ved en udbygning i vestegnen af København?“